

Verder in deze krant:

- p3. Harold Hamersma
- p6. Sociale woningbouw in de Diamantbuurt
- p7. Schrijvers in de buurt

JAARGANG 49 | NUMMER 1 | FEBRUARI 2020 | VERSCHIJNT ZES KEER PER JAAR

Groen verbindt, binnen en buiten

Foto: Rob Godfried

Voor veel bewoners gaan de veranderingen in De Pijp wel erg snel. En niet altijd de goede kant op. Vertrouwde winkels worden vervangen door weer een nieuwe koffietent waar hippe jongeren en toeristen komen, sociale huurwoningen worden verkamerd, fietsen met blauwe banden blokkeren de stoep. Er lijken steeds meer mensen in de Pijp te komen die – al dan niet als bewoner – geen langdurige verbinding meer maken met de omgeving.

Bewoners met elkaar verbinden in De Pijp

De verbondenheid met elkaar staat onder druk. Het is een ontwikkeling in veel steden met een grote aantrekkingskracht. Sophie McDonald heeft in Londen een experiment gedaan om technologie in te zetten als middel voor ontmoetingen. Toen ze naar De Pijp verhuisde heeft ze hier ook zo'n experiment opgezet in het kader van haar promotieonderzoek. Zeven Pijpbewoners kregen een houten kastje met knopjes in huis, verbonden aan een plant. Common roots (gemeenschappelijke wortels) was de naam, een sociaal experiment in de Pijp. De Pijpkrant was nieuwsgierig. Wat is dat voor een kastje? We spraken met Sophie en met Nynke Rinzema, een van de zeven deelnemers.

Wat was dat voor een kastje?

Elke deelnemer kreeg een plant en een houten kastje met vier verschillend gekleurde lichtknopjes, verbonden aan een waterreservoir waaruit via een slangetje op commando water op de plant werd gegoten. Het kastje werd via wifi gekoppeld aan de andere deelnemers. De deelnemers maakten ook een whatsappgroep aan. De vier knopjes hadden verschillende functies: van het water van de plant(en) – of daarmee stoppen – tot een vrijblijvende oproep om elkaar of iemand

te ontmoeten voor een kopje koffie. Die mensen kenden elkaar niet van te voren.

Wat was de bedoeling van het experiment?

Sophie: "Onderzoeken laten zien dat relaties tussen mensen gebaseerd zijn op interacties met de omgeving, de wereld rondom. Als die wereld rondom verandert, veranderen de interacties. Mensen die zich onderdeel van een groter geheel voelen, voelen zich in het algemeen beter dan mensen die dat gevoel niet of niet meer hebben. Ik wil zien wat er gebeurt als je de omgeving van mensen verandert door een stukje technologie, verbonden aan verzorging van een plant, toe te voegen."

Waarom niet gewoon een appgroepje opzetten?

Nynke: "Ik zag de oproep op een buurtapp en was nieuwsgierig. Het leek me leuk om aan een experiment in de buurt mee te doen. Het leek me ook iets van deze tijd, een nieuwe manier om contact te leggen. Er was eerst een gesprek met Sophie en daarna met de hele groep. Er was wat argwaan, over de privacy vooral, maar Sophie wist ons mee te nemen. In het begin ging ik vooral die knopjes uitproberen. Langzaam groeiden de contacten en kreeg ik een zekere band

Foto: Sophie McDonald

met mensen die ik anders nooit zou hebben ontmoet. Het waren allemaal sociaal actieve en deels ook echt buurtgerichte mensen, maar uit heel andere interessegebieden dan ik gewend ben. Wat doen mensen bijzondere dingen! Allemaal op hun eigen manier. Ik ga nu bijvoorbeeld met iemand naar een bijeenkomst over het Sarphatipark, waar ik anders nooit op zou zijn gekomen. Mijn sociale contacten komen vooral door spontane ontmoetingen in de stad of daarbuiten én vanuit mijn vriendenkring, maar niet specifiek in De Pijp. Tussen mijn 20ste en 30ste deed ik heel veel verschillende dingen. Maar nu, na mijn 30ste is dat

wat minder. Dit experiment bood iets nieuws. Nee, die appgroep was dus nooit ontstaan zonder dit experiment." Sophie: "Wat werkte was dat er niets hoefde. Het verbond mensen die bij elkaar in de buurt wonen, maar ze hoefden niet op een specifieke activiteit in te tekenen, of iets met leiders en organisatoren, opdat er iets zou gebeuren. Er was een gezamenlijk doel (plantjes wateren) en een excuus om ad hoc iemand te ontmoeten en iedereen voelde zich daar meteen onderdeel van." Nynke: "Nu het experiment is afgelopen, komen de deelnemers nog steeds bij elkaar. Onlangs was er nog een gezamenlijke maaltijd bij een van hen en er zijn tussen mensen onderling ook nieuwe activiteiten ontstaan. Niet alleen de plant is gegroeid, ook het onderlinge contact." Dat contact kan ook doelgericht en buurtverbindend zijn. De Pijpkrant bezocht de groep die Nynke noemde en die actief is rond het Sarphatipark.

Vereniging Sarphatipark

Naar aanleiding van stinkende barbecuerook, geluidsoverlast en rotzooi in het park, hebben bewoners die rechtstreeks aan het Sarphatipark woonden, de Vereniging Sarphatipark opgericht. Samen wilden ze zich inzetten voor een mooier, schoner en veiliger Sarphatipark. Tegenwoordig bestaat de vereniging uit ongeveer 120 leden. Een groep enthousiaste vrijwilligers zet zich regelmatig in voor het schoonhouden van de 'mooiste achtertuin' van Amsterdam. Zes keer per jaar wordt er een schoonmaakronde van 1,5 uur georganiseerd. Met grijpstokken, bezems en vuilniszakken wordt er dan zoveel mogelijk vuil opgeraapt. De vrijwilligers komen van alles tegen: peuklen, blikjes, glas, matrassen, lachgaspatronen, condooms en doorgeknipte sloten. "Soms best een smerige klus", zegt actief bestuurslid Claartje Schellekens.

Ervaar je verbinding door je lidmaatschap?

"Doordat je contact maakt met mensen uit je straat die ook lid zijn, leer je de buurt weer een stukje beter kennen. Daarnaast draagt dit lidmaatschap enorm bij aan mijn persoonlijke geluk, ik word er echt warm en blij van. Ik kan het daarom echt enorm aanraden. Ik zie dat mensen blij worden van de opruimacties: 'Goh wat leuk, fijn en goed', zeggen ze. Ik krijg daardoor zelf een super goed gevoel over wat ik gedaan heb. Ik ben buiten geweest, ik heb bewogen én ik heb nieuwe mensen leren kennen."

Hoe kwam je bij Vereniging Sarphatipark?

"Toen ik hier kwam wonen, vertelde mijn overbuurvrouw en goede vriendin over de Vereniging Sarphatipark. Ik vond het

interessant en voelde me betrokken. Ik woon namelijk op driehoek, zonder tuin of balkon, dus het Sarphatipark is letterlijk mijn achtertuin. Ook voelde ik me betrokken omdat ik, voordat ik lid werd, al een tijdje bij het plantenruilcentrum van het Groen Gemaal in het Sarphatipark had gewerkt als vrijwilliger. Ik was toen werkloos en depressief en die activiteit heeft me heel erg geholpen. Ik kan het depressieve mensen dan ook aanraden, al is dat juist moeilijk om dan verbindingen te maken."

Waarom vind jij verbinding in de wijk belangrijk?

"Ik geloof heel erg in 'onbekend maakt onbemind'. Ik denk dat veel bewoners niks van elkaar snappen, omdat ze niet met elkaar in gesprek gaan. Hierdoor ontstaat onbegrip, ergernis, je krijgt standaard clichébeelden van elkaar. Ik kijk waarschijnlijk veel te negatief tegen yuppen en expats aan. Ik denk dat dit niet het geval was als ik ze beter zou kennen. Dan zou ik er waarschijnlijk achter komen wat voor aardige sociale mensen het zijn, maar ik ken ze helemaal niet. Dus voor de lezers thuis: of je nou jong, oud, arm, rijk, een student, een expat, een sociale huurder of een yup bent, meld je aan en word lid! We zijn op zoek naar jou! Mail naar ver.sarphatipark@gmail.com. Dan kunnen wij je op de hoogte houden."

Website: www.sarphatipark.amsterdam

Facebook: www.facebook.com/sarphatipark.amsterdam/

Instagram: [sarphatipark.amsterdam](https://www.instagram.com/sarphatipark.amsterdam)

Ella Santhagens en Rob Godfried

De Pijp kent veel initiatieven en plekken die mensen aan elkaar en de buurt verbinden, zoals:

Wijkcentrum De Pijp en Groen Gemaal
www.wijkcentrumdepijp.nl

Natuur & Milieuteam Zuid
www.nmtzuid.nl

Huis van de Wijk De Pijp
Zie het overzicht op de achterpagina van deze krant

Buurtgebouw Hendrick de Keijser
www.buurtgebouwhdk.nl

Buurthuis Plan C
www.plandiamantbuurt.nl

Werkgroep Schone Pijp
www.wijkcentrumdepijp.nl/wat-doen-wij/schone-pijp

Stadsdorp de Pijp
www.stadsdorpdepijp.com

Er is ook een speciaal niet-overheidsfonds voor sociale buurtinitiatieven waar elke maand opnieuw subsidie kan worden aangevraagd. Zie:

www.fondsvoor Zuid.nl
www.mensenmakenamsterdam.nl

nvm de mondhygiënist
mondhygiënisten **dé specialist in preventie**

Aan de Amstel Mondhygiënisten

KRM
kwaliteitsregister
mondhygiënisten

Wilma Burger
Sylvia Braxthoofden
Annemijn Moes
Aziza Aynan

Amstel 49d / hoek Nieuwe Herengracht 1
1011 PW Amsterdam
Tel. 020-4201761
info@aandeamstelmondhygiënisten.com
www.aandeamstelmondhygiënisten.com

VRUWILLIGERS ACADEMIE
Amsterdam-Zuid

Gratis Cursussen, workshops en ontmoeting
Wil je nieuwe dingen leren?

Kijk op de kennismarkten voor gratis cursussen en workshops bij jou in de buurt om beter voor een ander te zorgen

Aanmelden is heel eenvoudig, ga naar **kennismarkt.amsterdam**, kies je buurten geef op voor een bijeenkomst of de nieuwsbrief

Studiecentrum de Franse les

« J'ignore ce que je ne sais pas ! »

Parijs te ver weg en toch Frans spreken?
Ervaren docent geeft privé- en groepsles bij u in de buurt. Interesse?

Gemeente Amsterdam

Wilt u beter Nederlands leren spreken, schrijven en lezen?

Op zoek naar flexibel werk in Amsterdam? Start morgen!

Werk als huishoudelijke hulp via Helpling.nl en verdien vanaf €11,30 per uur. Bepaal zelf waar en wanneer je werkt. Morgen al beginnen of meer informatie?

Meld je direct aan via www.helpling.nl/aanmelden

Helpling.nl

In Amsterdam Zuid zijn diverse organisaties actief op taalgebied.

- Voor klassikale taallessen.
- Voor individuele taallessen.
- En er zijn taalmaatjes waarmee u Nederlands kunt oefenen.

Het Taal Informatie Punt Zuid helpt u op weg
Iedere dinsdag van 9.30-11.30 uur,
Stadsloket, President Kennedylaan 923
Iedere maandag van 9.30-11.00 uur,
Huis van de Wijk De Pijp, 2e van der Helststraat 66

TIP ZUID

amsterdam.nl/taal

Babette Labeij
MUSIC ACADEMY

RUSTIGE YOGA

- Langzame flow series.
- Veel aandacht voor de wervelkolom.
- In een rustig tempo werken aan kracht en lenigheid.

Maandagavond 20.30 tot 21.30 uur.
en
vrijdagmorgen van 10.00 tot 11.00 uur.

Anmelden bij Pien
Tel: 06 172 60 688
Kosten € 10,- per keer

ZEN DOJO AMSTERDAM
Andreas Bonnstraat 12

GRATIS

WIJKCENTRUM DE PIJP
advies, kennis & ondersteuning

BUURTSPREEKUUR

Elke maandag 13.00 - 15.00 uur.

Huis van de Wijk De Pijp, 2de van der Helststraat 66

IEDE HOORN
uitvaartzorg

voor iedereen, ongeacht uw levenswijze

06 - 2885 9796
dag & nacht bereikbaar
www.iede.nl

Opslag van wat u dierbaar is in privé unit.

Ook geschikt voor uw motor.

Henriëtte Ronnerplein 38

Voor hulp bij:

TANGO

gratis proefles

www.tangoalma.nl

Volledig afgesloten met computerslot en sleutel, unit voorzien van verlichting, stroompunt, SKG slot.

Voor meer informatie en tarief:
info@stallingamsterdam.nl

Een initiatief van
De Baron De Stalling BV

Brieven
Aanvragen
Formulieren
Kwijtschelding

Bezwaar
Toeslagen
Rechtshulp
Etc.

Loop gerust binnen!

Een jeugd in De Pijp

Harold Hamersma is een bekende 'wijschrijver'. Maar nu even niet. Zijn nieuwste boek gaat over De Pijp. In zijn werkruimte boven de kookboekenwinkel van zijn vrouw 'Mevrouw Hamersma', om de hoek van de Albert Cuypmarkt, vertelt hij hoe dit boek tot stand is gekomen.

"Ik voel me thuis in De Pijp. En onze werkplek in de Gerard Dou draagt eraan bij. Misschien komt dat doordat het dna van mijn vader er nog tussen de plinten zit. Niet dat ik er ooit naar gezocht heb, maar het kan bijna niet anders. Toen hij nog een kleine jongen was, zat op dit adres zijn kapper. Of zoals hij hem noemde: 'm'n kappert'." (Citaat uit de verhalenbundel 'Wat ik van Mijn Moeder Leerde', samengesteld door Manon Duintjer).

Verstopt door Trabantjes

Harold Hamersma: "Ik werd gevraagd om mee te werken aan een verhalenbundel, waarin bekende Nederlanders vertelden over de belangrijkste les die zij van hun moeder hebben geleerd. Ik was helemaal niet bezig met een heel boek. Maar de reacties op dat ene verhaal, met name na een publicatie van het verhaal 'Een schitterend leven' in Het Parool, maakten ideeën bij me los over hoe ik dat kon aanpakken. Toen dacht ik: ik ga opschrijven wat ik NIET van mijn moeder heb geleerd. Het werd een boek over De Pijp. Mijn hele familie komt uit De Pijp. Grootouders, mijn ouders, mijn ooms en tantes, neven en nichten. Ik vertel in het boek over veranderingen aan de hand van het gebruik van winkels, cafés, een garage. Hoe de straat werd gebruikt als voetbalplek, verstopt werd door Trabantjes. Over hoe ik als kind een kinderwagen wilde hebben om kranten op te halen en weg te brengen naar visboer Schilder."

Omes

"Wezenlijk is er niets veranderd: de Pijp is een mengbuurt waar steeds nieuwe groepen mensen komen wonen. Ook in

Harold Hamersma - Foto: Rob Godfried

mijn jeugd waren er al heel veel restaurants. Spaans, Chinees, Surinaamse toko's, Italiaanse ijssalons. Veel Surinamers kwamen, nu zijn het weer andere groepen. Altijd studenten, nu ook weer. Een krankzinnige hoeveelheid auto's, nu zijn dat fietsen."

"Omdat ik met mijn moeder door De Pijp wandel en herinneringen ophaal gaat het ook over wat 'vergeetachtigheid' is en wat het betekent voor de omgeving. Mijn moeder kwam uit een kleurrijke familie met heel wat halfbroers en -zussen en stiefkinderen. Ze vond het moeilijk hoe met liefde om te gaan. Haar moeder kreeg na de scheiding van haar vader heel wat 'omes' over de vloer."

"Mijn moeder mocht die nieuwe mannen in het leven van haar moeder 'Ome Jan' noemen. Of 'ome Piet' (twee keer). Ome Nico. Ome Teun. Ome Bart. Ome Massie. Ome, ome, ome. Het waren allemaal omes. En niet bepaald hoge. Eentje was een havenarbeider die haar moeder had opgepikt in een café op de Albert Cuypmarkt. Er was een slagersknecht die twee vingers miste aan zijn linkerhand maar met zijn overige acht heel vaardig bleek. De aardappelboer die toch al aan huis kwam om zijn bintjes te brengen. En ach, wanneer hij in de buurt was kon-ie meteen wel wat anders kwijt. Soms bleven ze een paar uur. Een nacht. Een paar weken. Niet zelden richtten de omes hun ogen op de dochters des huizes. En het bleef niet

alleen bij de ogen, al was mijn moeder aan het einde van de oorlog nog maar twaalf." (Citaat uit 'Onder de rook van de Heineken. Een jeugd in De Pijp').

"Ze heeft geleerd het leven te nemen zoals het is en er wat moois van te maken. Dat heeft ze aan mij doorgegeven"

'Onder de rook van de Heineken. Een jeugd in de Pijp' is uitgegeven door Ambo/Anthos en ligt nu in de boekwinkel.

Rob Godfried

KOM SPELEN MET DE TIJD

Loopt de tijd tussen uw vingers door of heeft u juist zeeën van tijd, kom dan vanaf maart bij Stadstoneel kennismaken met andere 75+ buurtbewoners door te kijken en luisteren naar elkaars verhalen.

Elke vrijdagmiddag spelen we met tijd in het Amstelhuis, vertellen elkaar verhalen, hebben onverwachte ontmoetingen en reageren op niet voorziene gebeurtenissen. Samen onderzoeken we de kunst van het improviseren in ons dagelijks leven.

NEEM DE TIJD EN KOM SPELEN
BIJ

Voor informatie bel Joanne Swaan
06-33090236
of mail info@stadstoneel.com

Dit project is mogelijk gemaakt door

GRATIS VvE CURSUS

data: 8 en 22 april 19.30-21.00 uur
locatie: De Coenen t/o Wildschut
voor wie: bewoners in een VvE

Ga naar www.wooninfo.nl/agenda

Mag AirBnB
in mijn VvE?
Wat regelt de
splitsingsakte?

- *Pedicure
- *Manicure
- *Kapster
- *Massages
- *Schoonheidsspecialiste
- *Make-Up Artist

Bij u thuis ook 's avonds en weekend.
Stadspaskorting m.u.v. Med. Pedicure

Neem contact op met!
Tel: 020-6711 411
Mob: 0612102080
Web: www.peggystotalbeauty.nl
Email: peggy@peggystotalbeauty.nl

Fotograaf Henk Pouw signaleert opvallende gebeurtenissen en tafereel in De Pijp en maakt zijn punt in de krant.

Ook de pijp heeft een fietstunnel - Foto: Henk Pouw

UWassistent
UWassistent regelt het voor u!

PERSONLIJKE ONDERSTEUNING OP MAAT

UWassistent is gespecialiseerd in dienstverlening in en om het huis. U behoudt de regie en bepaalt door wie, wanneer en op welke manier u wordt ondersteund.

UWassistent werkt met vaste dienstverleners en een persoonlijke assistent bij u in de buurt. In Amsterdam e.o. denkt persoonlijke assistent Nancy Rietveld graag met u mee!

- Huishoudelijke hulp
- Thuiszorg
- Gezelschap en begeleiding
- Mantelzorgondersteuning
- Of andere wensen?

Nancy Rietveld

T: 06 - 37 47 09 51
E: n.rietveld@uwassistent.nl
W: uwassistent.nl/nancy-rietveld

UWassistent is altijd opzoek naar dames en heren die onze klanten met liefde en aandacht willen ondersteunen.

Start een nieuw avontuur: Leer Italiaans

Italiaans leren in het hart van Amsterdam, Den Haag en Tilburg

Italiatitalia
Italiatitalia Istituto di Lingua Italiana

Jaarcurssussen
Semestercurssussen
Kwartalscurssussen
Intensieve cursussen op maat
One to one
Conversatielessen
Cultuurcursussen
Zakelijk Italiaans

Italiatitalia is de steutel tot uw succes zakelijk en prive!

Voor meer informatie, inschrijving en voor een gratis persoonlijk advies: info@italiatitalia.nl

Tel. 06 338 57 359
info@italiatitalia.nl
www.italiatitalia.nl

Praktijk Spirituele Coaching & Counselling

Nishkampa van de Breesart
Tel: 06-40118916

Spagyrisch complexen
Bloesemremedies
Healing

Voor ondersteuning bij:
* Life coaching
* Rouw en verlies
* Stress en burn-out
* Fysieke klachten
* Psychische klachten

Consulten in Amsterdam
www.nishkampacoaching.nl
info@nishkampacoaching.nl

DAVID ELDERS
begrafenis & crematie

kleinschalig rouwcentrum

020 6252201
Kruislaan 235 Amsterdam
www.uitvaartcentrumelders.nl

Vrijwilliger gezocht

Word jij onze nieuwe planner bij stichting **Heen en Weer?**

Ben jij nauwkeurig, bekend met Excel, geduldig en kun je goed luisteren? Vind je het leuk terwijl je thuis bent, toch betekenisvol vrijwilligerswerk te doen? Ben je minstens 1 dagdeel per week beschikbaar en kun je flexibel ingezet worden? Woon je in de Pijp of de rivierenbuurt meld je dan aan op telefoonnummer: **06 24 50 30 91** of stuur een e-mail naar **info@stichtingheenenweer.nl**

'CONTROLE KWIJT?'
Alcohol, drugs, gokken, etc.
ZELFHELPGROEP BUITENVELDERT

0800 - 0200596 (gratis) / 06-18772342
www.zelfhelp.nl / info@zelfhelp.nl

Overblijfkrachten gezocht

Basisschool de Tweede Openluchtschool in Amsterdam Zuid (Stadionbuurt) is op zoek naar mensen die het leuk vinden om tussen de middag 1 uur een groep kinderen te begeleiden tijdens het buitenspelen in de middagpauze. Op basis van een vrijwilligersvergoeding.

>>>Heb je belangstelling?
Bel!!! Tel: 020-6793858
Of stuur even een mail naar admin@openluchtschool2.nl

Leer zingen met hart, ziel en verstand
Zangles & Pauzekoor

Barbara Wessel
vocal coach

bjwes@xs4all.nl | www.movingthroughmusic.nl
020 - 673 65 76 | 06 46 29 31 93

Al voor 35 euro in deze krant?

Mail naar **pijpkant@wijkcentrumdepijp.nl**

Meer Bewegen voor Ouderen

Meer Bewegen voor Ouderen organiseert in heel Amsterdam diverse bewegingsactiviteiten voor mensen van 55-100 jaar en voor mensen met chronische aandoeningen.

Informatie hierover vindt u op onze website:
www.mbvo-amsterdam.nl
of bel 020 - 886 10 70
e-mail: mbvo_amsterdam@hotmail.com

Mentorschap Amsterdam

Word wettelijk mentor

Ruim 500 kwetsbare Amsterdammers zoeken een mentor. Als hun vertegenwoordiger in zorgzaken maak jij het verschil.

- Ben je van nature integer?
- Kun je je inleven in een ander?
- Ben je 2 keer per maand beschikbaar?

Volg dan de eerstvolgende introductie-cursus op: zaterdag 16 maart of vrijdag 12 april a.s.

Bel Carin Verbeek of Gerard Nijssen 085-4874085 of meld je online aan via mentorschapamsterdam.nl

Met recht betrokken

CARTRIDGE LEEG?

Inkt Specialist *WIJ HERVULLEN ALLE TYPEN EN MERKEN INKTPATRONEN*

CEINTUURBAAN 151
NAAST MC MEUBELN T/O RIALTO **020 - 4710410**
amsterdam@inktspecialist.nl

CC anstel
PODIUMLAAN VAN ZUID

DE LOKROEP
HOE VERLEID ZIJN DE POLITIEK?

woensdag 26 februari 20.00u
DE VERLEIDING VAN BOOST

Zonnepanelen voor huurders (o.a. van Stadgenoot)

Op dinsdag 17 maart om 19.30 uur in de Oranjekerk organiseert IN De Pijp weer een bijeenkomst over zonnepanelen. Dit keer specifiek voor huurders: Woningcorporatie Stadgenoot geeft een presentatie. De eerste daken van De Alliantie hebben al zonnepanelen. Hoe zorgen we dat de andere woningcorporaties ook mee gaan doen? Aanmelden kan met een mail naar: info@duurzaamdepip.nl.

Werkgroep Warme Wijk

Wie doet er mee?

De werkgroep van bewoners ontwikkelt een visie op een duurzame warmtevoorziening voor De Pijp. We brengen een advies uit aan de gemeente over de Transitievisie Warmte en over de concrete uitwerking voor De Pijp. We werken samen met studenten van de VU. Voor de eerste bijeenkomst nodigen we de gemeente uit om een toelichting te geven op de Transitievisie Warmte.

Heb je interesse? Kijk dan op www.duurzaamdepip.nl/warme-wijk.

PIJPELIJNTJES

In deze rubriek portretteren we markante Pijpbewoners en ondernemers. Buurtgenoten met boeiende levens, mooie verhalen en memorabele anekdotes.

Deze aflevering: **Jan-Cornelis Toepoel**

“Ik hoef niet in een hokje”

Jan-Cornelis Toepoel (J-C), 68 jaar, publiceerde een eeuw na Jacob Israël de Haan (zie kader) een boek in eigen beheer over zijn leven als transgender. Hij zit in zijn raamopening en roept me als ik rondkijkend kom aanfietsen. Het huisnummer bij de deur is nauwelijks te zien, zo klein. J-C: “Het is tijdelijk, tot de verfbeurt voorbij is. Moet je die rotzooi zien bij de containers. Allemaal wasmachines, ijskasten. Ze staan er al weken. Worden niet opgehaald omdat het van die apparaten zijn. Wie doet er nou zoiets?”

J-C heeft zijn hele leven in De Pijp gewoond, maar niet altijd als J-C. “Mijn hele leven is één groot theaterstuk”, vertelt hij. “Ik ben opgenomen geweest in een psychiatrische inrichting. En daar weggegaan. Weer terug gekomen ook hoor. Ik was helemaal de weg kwijt. Dat is nu achter de rug. Sinds 2003 ben ik stabiel, sinds ik J-C heb ontdekt. Het was noodzakelijk om te erkennen dat er iemand anders in mij zat om stabiel te worden. Alsof het zo leuk is om altijd stabiel te zijn. Maar ik ben niet meer bang om alleen te zijn sinds ik mijn identiteit heb gevonden. Dat is wel prettig. Het maakt me nu niet meer uit wat anderen van mij vinden. Of ze me een man of een vrouw vinden, of iets anders, of hoe ze me noemen. Ik hoef ook niet omgebouwd te worden. Ik ben gewoon wie ik ben zoals ik ben. Ik hoef niet in een hokje. Die hele discussie gaat langs mij heen. Het is natuurlijk wel fijn dat er meer openheid is gekomen. Ik heb voor Jan-Cornelis gekozen omdat ik die initialen wel leuk vond. Johan Cruijff, Julius Caesar, Jezus Christus... Nee, al die Mariabeeldjes hier vind ik gewoon mooi. Heb ik niks mee verder.”

“Ik ben hier in 1976 komen wonen toen ik

Jan-Cornelis Toepoel - Foto: Rob Godfried

dit huis had gekocht. Het was een moe-tje. Mijn ouders gingen verhuizen naar Alkmaar. Mijn vader was me zat en wilde van me af. Ik had niks te vertellen, al was ik 25. Hij zei mij in dit huis te gaan wonen of de straat op te gaan. Nu ben ik daar blij om, maar toen niet. Marktkramen die vanaf 6 uur 's ochtends de straat op rolden.”

“Als ik vroeger over de Stadhouderskade naar huis liep, stopten geregeld auto's naast me met hoerenlopers. Deed me niks. Ik liep gewoon 's nachts naar huis, maar nu niet meer. Ik ben bang voor beroving, moord, verkrachting. Veel jongeren met messen tegenwoordig. En hier vlakbij is die Duitse vrouw doodgetrapt door een aantal jongens die bij de Dirk werkten. Ze had een blikje bier gestolen en ging schelden. Die jongens

gingen door het lint. Er is om de hoek nog een monumentje in de stoep waar het gebeurde.” (Zes verdachten zijn veroordeeld; de hoofdverdachte tot drie jaar - Redactie.)

Foto: Rob Godfried

“Ik ging altijd naar het badhuis op de Albert Cuyp om te douchen. Hier had ik in het begin nog niet eens warm water. Nog leuker was het later als ‘De Badcuyp’, met jazz, lekker eten en een fijne sfeer. Op een avond was ik er met een buurvrouw op een feestje. Een jongen van een jaar of 19 seerveerde. Hij kwam naar me toe en zei: ‘Wilt u verkering? Ik val op oud’. Ik was toen 56. Maar we gingen eigenlijk voor een man voor mijn buurvrouw.”

“Er kwam nogal wat nieuwbouw hier en ik voelde me alleen. Ik zocht naar een manier om meer contacten in de buurt te krijgen. Omdat ik ook ben opgeleid als leerkracht bedacht ik wel wat met kinderen te kunnen doen. Zo heb ik een kinderclub opgericht, gewoon bij mij thuis. Het was de tijd van de eerste Pokémonrage. Daarom startte ik met een

Pokémonavond. En er kwamen kinderen, want verder was er niet veel te doen. Dat bouwde ik langzaam uit. Het werd de Kidsclub genoemd en hier werd het een soort buurtkamer, waar ook de ouders graag kwamen. Ik was nog niet stabiel toen, maar de kinderen gingen heel normaal met mij om en ook de ouders accepteerden me zoals ik was. Dat heeft me echt geholpen.”

“Tsja... De Badcuyp is weg, het Quellijn-centrum, weg. Dat waren plekken waar ik graag kwam. Nu eet ik elke week een keer in de Lekstraat, bij Puur Zuid. Het is daar gezellig. Buurtgebouw Henrick de Keijser is ook geweldig. Twee keer per maand lekker dansen, iedereen danst met iedereen. En er is op de Albert Cuypstraat sinds kort lesbisch Café Bar Buka met elke maand een ‘Café Zilver’, dat is voor lhbt'ers. Daar voel ik me thuis. Want als je je leven lang moet zoeken naar wie je bent, dan heb je een rottijs hoor.”

Rob Godfried

Pijpelijntjes is de titel van de roman van Jacob Israël de Haan, die zich afspeelt in De Pijp begin vorige eeuw. Het boek bracht de auteur in grote problemen, omdat het onverbloemd over een homoseksuele relatie gaat. De rubriek ‘Pijpelijntjes’ eert deze dappere vroegere Pijpbewoner met verhalen van en over even bijzondere Pijpbewoners nu.

Activiteiten Evenementen & Tuin

Een creatieve ontmoetingsplek waar mensen hun talent delen

Plan C
Smargdplein 24, Diamantbuurt
Amsterdam
www.plancdiamantbuurt.nl
info@plancdiamantbuurt.nl
Plan-C-Diamantbuurt

Oproep: Wie kent Karel en Ton?

18 februari 1945, fietspad langs de rijksweg onder Heineoord. Schoten klonken, tien mannen zakten in elkaar en vonden de dood op een plek waar ze waarschijnlijk nog nooit van gehoord hadden. Ze werden daar door de Duitsers gefusilleerd als represaille op de liquidatie van een NSB-burgemeester de dag ervoor. Onder hen twee Amsterdamse jongens, Carel August Filipson (Karel) en Teunis Kooij (Ton).

We weten weinig van deze jongemannen. Ze besloten om in januari 1945 met de fiets uit Amsterdam te vertrekken en naar het bevrijde Brabant te gaan. Maar onderweg ging het mis en werden ze door de Duitsers opgepakt. De reden van hun arrestatie is niet bekend. De afloop

Monument Moeder. Ontworpen door Hubert C.M. van Lith.

wel. Op de plaats waar de tien mannen werden gefusilleerd werd in 1950 het monument Moeder opgericht. Het kunstwerk is ontworpen door de Amsterdamse beeldhouwer Hubert van Lith. Het stelt een man voor die, volgens ooggetuigen, ‘Moeder’ riep ten tijde van de executie. Misschien was het wel Ton Kooij of Karel Filipson. Ze waren nog zo jong, 19 en 20 jaar oud.

In het kader van 75 jaar vrijheid willen we deze jongemannen een gezicht geven. Daarom zijn we op zoek naar informatie over hen. Wie waren deze Amsterdamse jongens? Waren ze aangesloten bij het verzet? Bij een knokploeg? We weten het niet.

Dit weten we wel van hen. Ze woonden niet zo ver van elkaar op de Ceintuurbaan

en in de Diamantbuurt. Ze waren klasgenoten in het cursusjaar 1943-1944 op de Kweekschool voor de Zeevaart aan de Prins Hendrikkade.

Karel Filipson werd geboren in Amsterdam op 15 november 1924 en woonde vanaf 1936 met zijn moeder Carolina Augusta Liefstijn op het adres Ceintuurbaan 380A hs. Ze was gescheiden van haar man Leendert Filipson en het gezin bestond verder nog uit Lola (1920) en Alfred (1921). Voor de oorlog was zijn moeder collectrice van de Staatsloterij. In 1944 hertrouwde ze met Roelof van Vredendaal, hoofdopzichter Dienst Publieke Werken.

Ton Kooij werd geboren in Amsterdam op 29 april 1925 en woonde in de Tweede Wereldoorlog met zijn moeder Sophia

Catharina Elisabeth Wieman in de Toopasstraat 1 II. Ook zij was gescheiden van haar man, Willem Kooij, en in 1938 hertrouwd met Willem de Swart.

Het is natuurlijk lang geleden, maar misschien zijn er toch nog mensen die iets kunnen vertellen over Karel, Ton of over de andere personen die in dit verhaal voorkomen. Alle informatie is welkom! Hun verhaal zal worden opgenomen in een herinneringsboekje en misschien kunnen we er meer over vertellen in de april editie van de Pijp Krant.

E-mail: pijpkrant@wijkcentrumdepijp.nl

SOCIALE WONINGBOUW IN DE DIAMANTBUURT

Afgelopen kwart eeuw is het aantal sociale huurwoningen bijna gehalveerd in de stad. Met iets meer dan 3000 inwoners verdeeld over 1679 woningen huurt in de Diamantbuurt nog steeds 66 % een woning van woningbouwcorporaties Eigen Haard of van Stadgenoot.

Stadgenoot is in 2008 ontstaan uit een fusie tussen de Algemene Woningbouw Vereniging (opgericht in 1910) en Het Oosten (een rooms-katholieke woningbouwvereniging opgericht in 1912). In Nederland ging het in de nieuwe eeuw bij een aantal woningbouwcorporaties goed mis. U weet wel, die Maserati en de S.S. Rotterdam. Er volgde een parlementaire enquête en sinds de nieuwe Woningwet van 2015 moesten de woningcorporaties zich weer strikter richten op het bouwen en beheren van huurwoningen voor mensen met lagere inkomens. Dat is niet altijd gemakkelijk. Sinds 2013 betalen de corporaties ook de verhuurderheffing, gemiddeld € 700,- per woning per jaar.

Samen is het veel leuker

Edgar Burleson is al 26 jaar in dienst van Stadgenoot en werkt nu 10 jaar als wijkbeheerder in de Diamantbuurt. Als Amsterdamer van Surinaamse afkomst weet hij wat het is om gediscrimineerd te worden. Maar het warme sociale nest waar hij opgroeide, gaf hem de juiste houding en kennis om met verschillen om te gaan en nu anderen te helpen. "Ik doe het voor alle bewoners. Ik wil naast ze staan, begeleiden, aanhoren, eventueel een duwtje in de goede richting geven. We moeten onze krachten bundelen, niet alleen de actieve bewoners, maar ook de mensen die tot nu toe aan de kant zijn blijven staan. Samen is het veel leuker."

Ik sprak ook met Pim de Ruiter, manager marketing & Communicatie bij Stadgenoot. "In het middensegment met huren tussen de 700 en 1200 euro zouden wij graag woningen aanbieden, maar dat

mag niet meer. Dat is allemaal naar de vrije sector gegaan, waar commerciële partijen de huren zover mogelijk opdrijven. Hierdoor valt er nu een gat en moet je als je de sociale huurwoningen ontgroeid bent, gelijk veel meer gaan betalen voor een woning in Amsterdam. Daarnaast zien we dat in de betere buurten, waar De Pijp ook toe behoort, bijna alleen nog maar de duurere sociale huurwoningen worden aangeboden. Hiervoor is een lange wachttijd bij Woningnet vereist, die soms wel tot 18 jaar kan lopen. Mensen die urgent op zoek zijn naar een huis, of aan de onderkant van de huurprijzen zitten, komen terecht op andere locaties, zoals in Amsterdam Nieuw West."

Helaas is De Pijp hierdoor niet meer de gemengde wijk zoals we die jarenlang hebben gekend. "In 1996 was nog 80% van het totale woningaanbod in Amsterdam sociale huur. Inmiddels is dit terug gebracht naar 45% van het totaal aantal woningen", aldus Pim de Ruiter.

Aggressie en bedreigingen tegen dienstverleners

Alsnog houdt Edgar 15 tot 20 welkomsgesprekken per jaar, met nieuwe bewoners van de sociale huurwoningen van Stadgenoot in de Diamantbuurt. De sfeer is stukken beter geworden en wat hem betreft kunnen we dit nieuwe decennium alle negatieve praat rondom de buurt laten voor wat het is. Maar ja, dan komt juist op het moment dat hij mijmert over een buurtfeest dit jaar Martijn binnen. Hij werkt als monteur voor Stadgenoot en is behoorlijk boos. Een bewoonster heeft net van 4 hoog een aansteker naar hem

Edgar Burleson op zijn favoriete plek in de Saffierstraat. Foto: Rob Godfried

gegooid. Helaas komt het steeds vaker voor dat ook de dienstverleners van de woningbouwverenigingen met agressie en bedreiging te maken krijgen.

Mijn buurt, mijn wereld

"Jammer", zegt Edgar Burleson. "Mijn buurt, mijn wereld. En die maken we toch echt samen." Geen dag is hetzelfde voor Edgar, die ook in de Rivierenbuurt en Buitenveldert werkt. Het belangrijkste is dat hij de buurt door en door kent en bij de bewoners thuis komt. In de Diamantbuurt zitten relatief veel ouderen en mensen die extra zorg nodig hebben. De technische vragen over de woningen en de woon- en leefveiligheid, gaan vaak naadloos over in sociale vraagstukken. En soms komt de vraag dan te liggen bij de professionele hulpverlening om sociale overlast tegen te gaan.

"Inmiddels is de verkoop van sociale huurwoningen wat aan banden gelegd", aldus Pim de Ruiter. Waar dat voor 2016 om 3 à 400 woningen per jaar ging, verkopen we nu maximaal 150 woningen per jaar. En daar bouwen we dan weer 300 nieuwe voor terug, wel vaak op andere locaties."

is voorgekomen en is vastgelegd in de nieuwe samenwerkingsafspraken die er zijn gemaakt met de gemeente Amsterdam. Helaas brengt dat de sociale huurwoningen in de Pijp niet terug en zullen veel mensen met een krappere beurs alleen buiten het centrum een geschikte woning kunnen vinden.

Ten Burleson 26 jaar geleden begon met zijn werk voor Stadgenoot stond de buurtparticipatie nog in de kinderschoenen. Inmiddels is er goed overleg met bewonersgroepen.

Julia Strijland

Woont u in de Diamantbuurt en wilt u ook helpen om de buurt nog gezelliger en leefbaarder te maken? Stuur een mailtje aan Plan C: info@plandiamantbuurt.nl het creatieve ontmoetingscentrum voor- en door buurtbewoners.

Links:

<https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/organisatie/ruimte-economie/wonen/samenwerkingsafspraken/>

De gemeente Amsterdam, de corporaties (verenigd in de AFWC) en de huurderskoepels (verenigd in de FAH) hebben nieuwe samenwerkingsafspraken vastgesteld rondom de volkshuisvesting in de stad Amsterdam

https://maps.amsterdam.nl/afwc_2019/

Woningcorporatie bezit metropool Amsterdam, 2019

<https://allecijfers.nl/buurt/diamantbuurt-amsterdam/>

Meest geüpdatet gegevens over de Diamantbuurt

<https://www.buitenbeter.nl>

Meldingen voor een prettiger leefomgeving

<http://www.plandiamantbuurt.nl>

Creatieve ontmoetingsplek voor- en door buurtbewoners

Bart in De Pijp

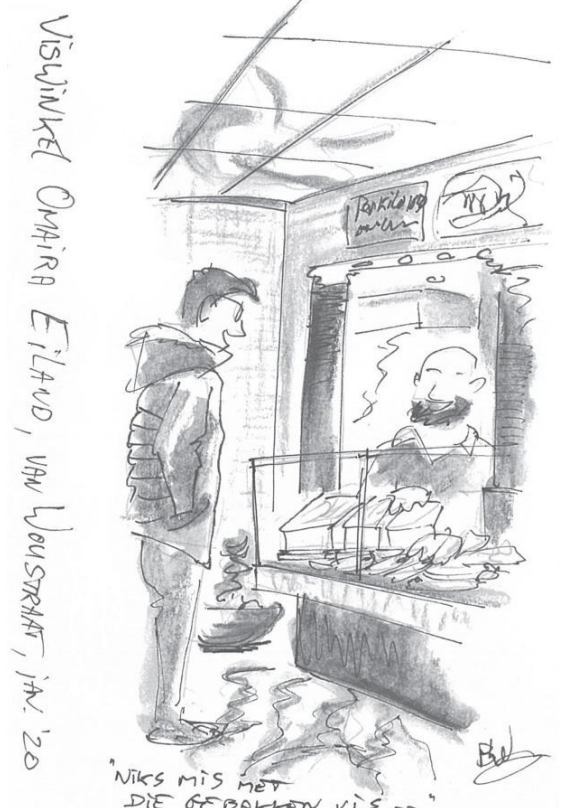

Foto: Rob Godfried

Op 15 januari werd de vernieuwde voedselbank in de Lutmastraat geopend door (v.l.n.r.): Wil Appelman, Jessie Verhave, Marjolijn Moorman, Fred de Jonge en Flora Bremer. Nu kan je er gewoon winkelen als in een supermarkt. Niks geen kant-en-klare pakketten meer!

Schrijvers in de buurt

De Pijp is van oudsher een aantrekkelijke buurt voor diverse artiesten. De destijds arme wijk trok veel schrijvers, dichters en kunstenaars die er woonden, werkten en hun sporen nalieten. Ook in de hedendaagse literatuur vormt De Pijp vaak het verrassende decor, waarbij straten of locaties een belangrijke rol spelen in romans en gedichten.

- Zo speelt het Sarphatipark een prominente rol in de roman 'Mijn beter ik' van Renate Rubinstein, waarin Simon Carmiggelt, haar clandestiene minnaar, wekelijks geduldig op een bankje wachtte op hun rendez-vous.
- In 'De Avonden', van toen nog Gerard Kornelis van het Reve, is de Jozef Israëlskade 145 (in het boek de Schilderskade 66) prominent aanwezig, als basis voor de overpeinzingen en belevenissen van de hoofdpersoon Frits Egters.
- Kluun (pseudoniem van Raymond van de Klundert), auteur van 'Komt een vrouw bij de dokter', woont op een woonboot op de hoek Amsteldijk, Nieuwe Amstelbrug, niet ver van de Topaasstraat waar H.M. van den Brink zijn roman 'Over het water' situeerde.
- De Japanse theeceremonie van Philip Taads, romanpersonage in Cees Nooteboom's boek 'Rituelen', vindt plaats op een zolder in De Pijp.
- En Piet Bakker, bekend van het boek 'Ciske de Rat', schreef in 1946 'Jeugd in De Pijp'. Arthur van Schendel en Bordewijk woonden er zelf; Piet Bakker overigens ook.

Kortom, aan voorbeelden geen gebrek van De Pijp als inspiratiebron of als locatie waar verhalen zich afspelen. Reden genoeg voor een nieuwe rubriek: Schrijvers in de buurt.

We trappen af met Jacob Israël de Haan (1881-1924), auteur van de roman 'Pijpelijntjes', waar de rubriek elders in de krant naar vernoemd is.

Een onrustig leven Jacob Israël de Haan (1881-1924)

Jacob Israël de Haan wordt geboren in een groot orthodox-joods gezin en groeit op in Zaandam. Vanaf 1896 gaat hij naar de kweekschool in Haarlem. Hoewel zijn vader voorzanger (chazzan) is in de synagoge, is Jacob marxist en wordt lid van de SDAP. Hij schrijft voor het Volk, een socialistisch dagblad waar hij een tijdje de kinderrubriek redigeert. Hij doet staatsexamen, studeert rechten en promoveert in 1916. De Haan blijkt een multitalent: hij geeft les en hij publiceert proza, poëzie en artikelen in verschillende tijdschriften. Naast de opzienbarende roman 'Pijpelijntjes' schreef hij ook 'Kanalje' (1904), 'Ondergangen' en 'Pathologieën' (1907) over de ondergang van Johan van Vere de With.

Correspondent in Palestina

De Haan nam afstand van het socialisme en keerde terug naar het joodse geloof. Toen pas ging hij zijn tweede naam ge-

bruiken: Israël. Na zijn emigratie naar Palestina in 1919 sloot hij zich aan bij Edah HaChareidis, een organisatie met felle antizionistische opvattingen. Hij zet zich

in voor een betere verstandhouding tussen Joden en Arabieren en is voorstander van een één statenmodel. In zijn nieuwe vaderland werkt hij als correspondent voor het Algemeen Handelsblad, de huidige NRC. Hij schrijft bijna 400 feuilletons over de opbouw van het 'Joods Nationaal Tehuis', over het dagelijkse leven in Jeruzalem en over de Arabische bevolking van Palestina. Zijn antizionistische overtuiging komt hem duur te staan: in 1924 wordt hij op straat vermoord door een lid van de Zionistische bevrijdingsbeweging Hagana. Zijn begravenis leidt tot een massale betoging in Jeruzalem. 'Vrijwel de hele Joodse orthodoxie van Jeruzalem' protesteert tegen de Zionisten aan wie men de moord toeschrijft.

Rumoer rond Pijpelijntjes

'Pijpelijntjes' (1904) was niet de eerste maar wel de meest geruchtmakende roman van De Haan. Het verhaal speelt zich af in De Pijp en is een van de eerste romans waarin een homoseksuele relatie openlijk wordt beschreven. Het boek bevat een verzameling van losse schetsen: over het leven in De Pijp en over de moeizame liefdesrelatie van Joop en Sam – vermoedelijk gemodelleerd naar Jacob Israël de Haan en zijn goede vriend Arnold Aletrino. 'Pijpelijntjes' gaat over hun gevoelens voor elkaar, hun letterlijke worstelingen, hun twijfels en over seksualiteit. De roman geldt als naturalistisch door de duidelijke, objectieve verteltrant

*Die te Amsterdam vaak zei "Jeruzalem"
En naar Jeruzalem gedreven kwam
Hij zegt met een mijmrende stem
"Amsterdam Amsterdam"*

en de directe rede. Daarbij gebruikt De Haan veel nieuwe wonderlijke woorden zoals 'aandachtshierlijkheid' en 'kleefkloddertjes'. Het is klare taal om het leven weer te geven zoals het is.

'Sam, verleg die doek d'ris even...

*...zoo... ja. zoo is 't goed... Sam, zeg, ben ik heusch anders dan die anderen?'
'Ja, 'n beetje wel...maar praat daar nou niet over.' 'Jawel...laten we daar nou wel over praten...hou je veel van me?'
'Dat zeg ik niet, dat weet je wel. 'net als ik van jou?' 'Begint het vaste vragenlijstje weer...nou maar ik zeg 't niet... altijd 't zelfde.' 'Nee... dat weet je wel'.
(Fragment uit 'Pijpelijntjes').*

Desastreuze gevolgen

De omgeving van De Haan, onder wie zijn literaire vrienden Frederik van Eeden en Albert Verwey, reageren ontzet op zijn homo-erotische roman. Ook goede vriend Arnold Aletrino aan wie de Haan het boek opdroeg, verzet zich hevig tegen de uitgave. Hij herkent zich in een van de personages en koopt zoveel mogelijk exem-

plaren om ze te verbranden. Dat verklaart de hoge prijs van de nog zeldzaam verkrijgbare eerste drukken. De gevolgen voor Jacob Israël de Haan zijn desastreus. Hij verliest zijn baan bij de krant en kan niet meer als onderwijzer werken.

Zulk een mateloos verlangen

Nog tijdens zijn leven raken de boeken van Jacob Israël de Haan in de vergetelheid. Hij legt zich toe op de dichtkunst en publiceert een aantal bundels die vaak homoseksualiteit als onderwerp hebben. De betekenis van Jacob Israël de Haan in de letteren wordt inmiddels wél erkend en ook in het straatbeeld leeft hij voort. Tussen de Van Woustraat en de Amsteldijk in De Pijp is in 1993 een straat naar hem vernoemd, met een klein aan de auteur gewijd monument. Zijn dichtregel 'Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen' prijkt op het Homomonument in het centrum. En een van zijn gedichten over joods zijn is vereoewigd op een gedenksteen in de Jodenbreestraat.

Margot van Pruissen

Foto: Rob Godfried

